

Indholdsfortegnelse

Flugtvejsplan og skiltning i virksomheden.....	1
Berørte myndigheder.....	1
Flugtvejsplan - trin for trin.....	2
Eksempler på flugtvejsplaner.....	5
Vedligeholdelse.....	7
Skiltning i virksomheden.....	7
Ildslukningsmateriel.....	7
Oplag af farlige materialer.....	7
Flugtvejen.....	8
Intern færdsel.....	8
Nødhjælpsstationer m.v.....	9
Hvad mere.....	9
Referencer.....	9

Flugtvejsplan og skiltning i virksomheden

Der er mange krav til virksomheder. Her ser vi på nogle af de krav, der har med orden og sikkerhed i selve virksomheden at gøre.

Vi ser her på planer og skiltning for kontor, værksted, butik med baglokaler, udhuse, skure og kældre – altså faste arbejdssteder.

Arbejdssteder udenfor virksomheden og virksomhed med dyrehold er ikke med her.

Hvis der på noget tidspunkt er mange mennesker (normalt flere end 150 personer) så er der særlige krav. Der er også særlige krav ved udendørsarrangementer i for eksempel telte og ved forsamlinger. Det kan være hvis du for eksempel afholder en sommerfest, et jubilæum eller en produkt demonstration, hvor der kommer mennesker udefra (uden ansættelse i virksomheden). Her skal du altid i kontakt med det nærmeste beredskabscenter, som meget gerne vil hjælpe dig.

De omtalte skemaer og figurer er tilgængelige for abonnenter på mestersTJEK online.

Berørte myndigheder

For flugtveje og skiltning internt i virksomheden er der følgende myndigheder i spil

- Beredskabsstyrelsen (Beredskabsloven [BRS], bekendtgørelser og vejledninger),
- Arbejdstilsynet (Lov om arbejdsmiljø [AML], bekendtgørelser og vejledninger) og
- Trafik- Bygge- og Boligstyrelsen (Bygningsreglementet [BR18]).

Du skal være særligt opmærksom hvis du beskæftiger svagtseende eller høre- eller bevægelseshæmmede medarbejdere.

Flugtvejsplan - trin for trin

Vi tager udgangspunkt i at den bygning, der skal laves flugtvejsplan for lever op til bygningsreglementets krav og til arbejdstilsynet krav for flugt- og adgangsveje. Du kan kontrollere dette ved hjælp af

- Bygningsreglementets afsnit 5 OBS: Afsnittet henviser til andre afsnit. Bygningsreglementet findes nu på internettet og
- din matrikels tegninger i kommunen.

Flere redningsberedskaber stiller nu krav om flugtvejsplaner, når der for eksempel er mange mennesker i samme lokale (fx sommerfester, juletræsafslutning og kundeseminarer). Kravene er ikke nødvendigvis ens fra redningsberedskab til redningsberedskab!

§ 34 Kommunalbestyrelsen skal godkende oprettelse, væsentlige ombygninger, udvidelser eller forandringer i driften af virksomheder i det omfang, der er fastsat regler herom i medfør af **§ 33, stk. 1**.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan i øvrigt bestemme, at bygninger, grundarealer og flydende konstruktioner skal indrettes og benyttes på en sådan måde, at risikoen for brandfare formindskes mest muligt, og at forsvarlige rednings- og slukningsmuligheder sikres bedst muligt.

Figur 1: Uddrag af [BRS]

Efter revision af beredskabsloven og oprettelse af de regionale beredskabscentre er det ikke blevet lettere at finde klarhed. Det kan være svært at komme til at tale med en brandinspektør, fordi mange kun vil servicere de kommunale byggeafdelinger.

Kravene er hjulmet i [BRS: § 34]. Forhold som oplag af brandfarlige væsker og gasser er af betydning for et eventuelt krav.

I første omgang vil der være den kommunale byggesagsafdeling, der håndterer sagen; men med seneste omlægning af redningsberedskabet er der ikke længere den helt store kompetence i kommunerne på området.

Hjælp kan findes i

- [BEK 212] som er udgangspunkt for forskellige lokale supplementer og tolkninger jf. [BRS: § 34]. Den er skrevet for de store steder; men giver god inspiration også til mindre steder.
- [BEK 518] om sikkerhedsskiltning og anden form for signalgivning.

Når det er på plads kan du gå frem efter følgende trin.

1

Tag udgangspunkt i en grundplan over ejendommen. Hvis du ikke allerede har en grundplan over ejendommen, så gå til din kommune og få en kopi. Den er typisk tilgængelig via byggesagsafdelingen og kender du matrikelnummeret er det som regel let at få fat i en kopi. Det du skal bruge er matrikelkort og en plantegning over alle bygninger. Hvis bygningerne er i flere etager, skal du have plantegninger af alle etager.

Det er muligt at du kommer til at betale et mindre gebyr for kopier.

Du vil opdage at der kan være forskel på tegninger der ligger som approberede (godkendte af byggesagsafdelingen) tegninger hos kommunen og den virkelige verden. Det kan skyldes at der er foretaget ændringer som ikke er registreret.

I egen interesse er det godt at få bragt overensstemmelse imellem det, der er registreret hos kommunen og virkeligheden.

2

Lav en kopi af tegningen, så du har noget at skrive på. Mål op eller scan den ind i et format, som kan indlæses i et tegneprogram. Der findes flere gratis tegneprogrammer, som er anvendelige til formålet. Vælg gerne et som kan arbejde i lag. Lav nu en god rentegning af ejendommen, så du har alt relevant med. Husk at få udhuse med oplag af f.eks. gasser, brandfarligt/ eksplosivt materiale med.

3

Når du har en brugbar tegning som giver et godt overblik så laver du et tegningshoved i nederste højre hjørne (se eventuelt på kopien af grundplanen som du hentede hos kommunen). I tegningshovedet indsætter du, adresse, matrikelnummer, dato, hvem der har lavet tegningen etc.

Tegningen skal være målfast, hvis der er stillet krav om en flugtvejsplan.

4

Gå en tur rundt på ejendommen med din tegning. Afmærk i tegningen de steder hvor du finder

- slukningsmidler og slangeruller – noter typer,
- hjælpemidler (førstehjælpskasser, øjenskyllestationer, nødbusere, friskluftapparater etc.),
- øvrige beredskabsmæssige forhold og installationer (for eksempel brandtrapper og nødstiger),
- flugtvejsarealer,
- flugtvejsdøre og -vinduer (husk at planen skal gælde fra det angivne og til det fri) og
- Borde og stole – stolerækker i sale (inventaret skal angives med korrekt placering og størrelse).

5

Find symboler for brandslukkere, nødforbindingskasser, slangeruller etc. på internettet. Symbolerne indsættes der i tegningen, hvor sluknings- og hjælpemidler er placeret.

Symbolerne du finder i eksempler og vejledninger fra kommunale brandvæsen og fra kommunerne i øvrigt er ikke ret anvendelige. Symbolerne her er næsten alle af ældre dato.

Standarden [DS/ISO7010] anvendes nu og giver anvisning på symboler, farver og udformninger af skilte. Symbolerne i standarden har mindre ændringer i forhold til de der tidligere blev anvendt.

Enkelte symboler er tydeliggjort. Det gamle "halvmåne-symbol" som kunne betyde forskelligt, anvendes ikke længere. Det er afløst af flere, mere sigende symboler

Figur 2: Eksempler på gammelt og nye brandsymboler

Alle brandsymboler efter [DS/ISO7010] har flammetunger slikkende op i højre side. Du behøver ikke at købe standarden, find dem på internettet eller som abonnent hos mestersTJEK.

Du skal typisk bruge 2 slags symboler

- redningssymboler (grøn baggrund) og
- brandsymboler (rød baggrund)

Symbolerne er firkantede og baggrundsfarven skal dække mindst halvdelen af symbolets flade. Alle symbolerne har hvid tegning og eventuel en hvid tekst.

På flugtvejsplanen skal der være en liste over de anvendte symboler.

Det eneste symbol som IKKE er rødt eller grønt er symbolet for placeringen af flugtvejsplanen.

Det er i Danmark en blå skive.

Du skal lave en liste over de anvendte symboler og sætte den på tegningen.

6 Udarbejdelse af flugtvejsplanen. Mens du gik rundt i virksomheden og efterfølgende arbejdede med tegningen fik du et overordnet syn på din virksomhed. Måske fandt du at noget bør flyttes.

Det kan være at du skal foretage flytning af nogle ting og få dem på plads i forhold til flugtveje. Det er ikke godt at der skabes trafikpropper i inde i bygningen.

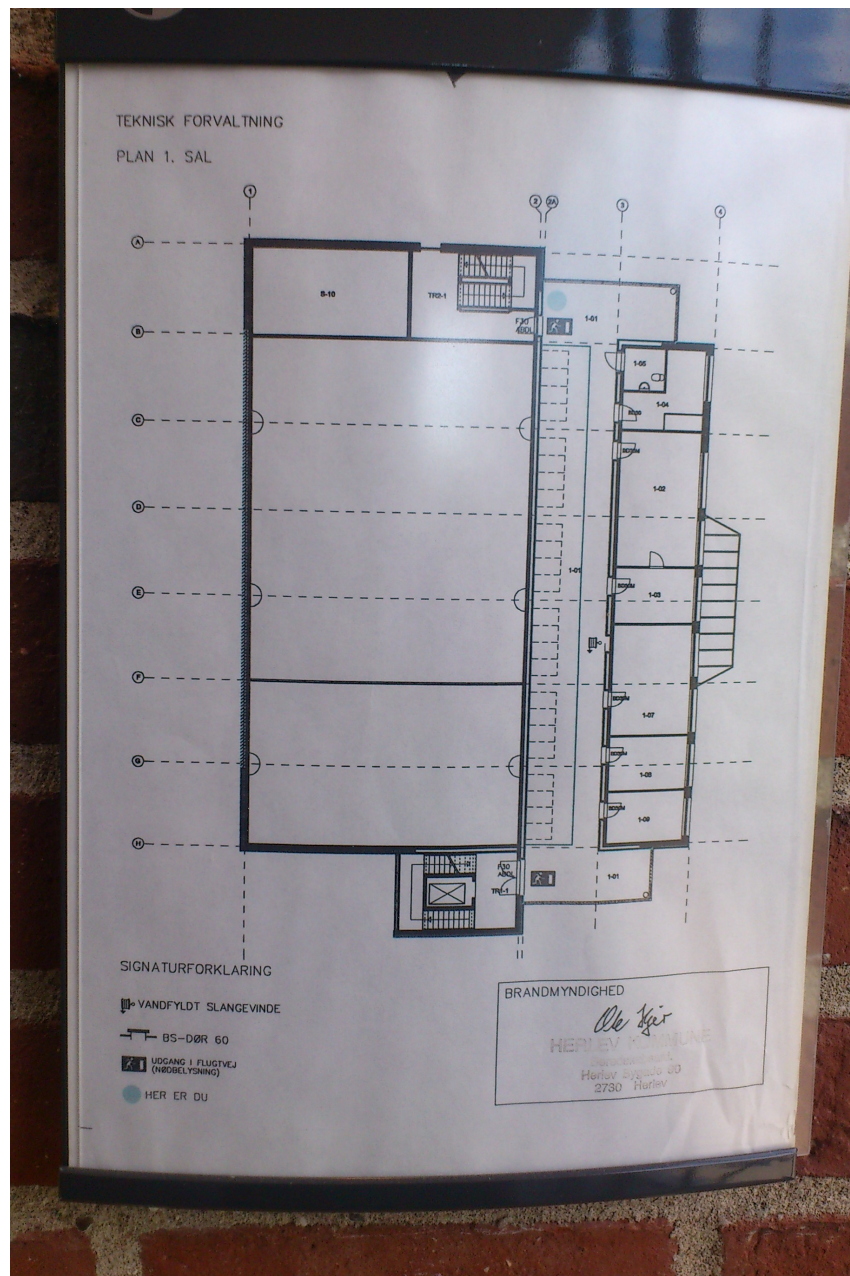
Der må generelt ikke være mere end en dør imellem arbejdsstedet og en dør til det fri.

Det er nu det skal gøres inden du tegner flugtvejsplanen. Hvis din virksomhed har arbejdssteder, der har adgangsveje som er lodret forskudt i forhold til jordoverfladen (etager og kældre) skal du være særlig påpasselig. Lav nu nogle gode pile i et tegningslag, som viser hvilke flugtveje, der er for de enkelte rum.

Eksempler på flugtvejsplaner

Der er stor forskel på hvordan der laves (flugtvejs)planer!

Figur 3 og figur 4 er eksempler hentet fra besøg i bygninger.

Figur 3: Flugtvejsplan fra dansk kommunal bygning

Planen er for en etage i en fleretagers bygning. I planen er der ikke anvendt farver overhovedet.

Figur 4: Flugtvejsplan fra en butik i Höganäs, Sverige

Figur 4 gør brug af farver og pile. Farver og pile gør det en hel del lettere at se hvilke flugtveje, der er mulige. Denne plan har desuden en overskrift, der viser at den er en flugtvejsplan.

7

Når flugtvejene er på plads kan du markere et samlingspunkt. Samlingspunktet er der hvor

- der skal holdes optælling af personer i paniksituationer/ved øvelser og
- man samles for at videregive informationer om virksomheden til for eksempel redningsberedskabet.

Brug samlingspunktet i det daglige, så alle hurtigt får lært hvor det er.

8

Sørg for at placere kopier af flugtvejsplanen på let synlige steder i virksomheden. Der skal placeres ved indgange og i større rum. Gennemgå flugtvejsplanerne med dine medarbejdere.

9

Noter et tidspunkt for at se på flugtvejsplanen igen. Tag flugtvejsplanen med i virksomhedens arbejdsmiljøarbejde, så er du sikker på at den bliver set på med jævne mellemrum.

Vedligeholdelse

Vedligeholdelse af flugtvejsplanen skal gennemføres

- ved bygningsændringer,
- ved ændringer af placering af noget som er vist på planen,
- ved omlægning af flugtveje og
- når der kommer nye enheder til.

Husk også at

- flugtveje skal være ryddet – ALTID,
- døre i flugtvejene skal kunne åbnes indefra uden brug af nøgle. En vrider må gerne være dækket af en gennemsigtig plastkappe og
- flugtveje skal være lette at identificere, nå og anvende.

Skiltning i virksomheden

Det er fint at de nødvendige og foreskrevne sluknings- og hjælpemidler findes i virksomheden og at du har fået sat dem på flugtvejsplanen.

Arbejdstilsynet udstrækker kravene i Bygningsreglementet med krav til skiltning. Her er tale om krav til alle former for skiltning, lys- og lydsignaler og afmærkning af farlige områder og intern færdsel. Skiltningen skal være udført i de farver, der er krævet af Arbejdstilsynet og flere af skiltene kan udmærket udskrives på farveprinter. Ellers findes der en række virksomheder, der sælger skilte online.

Vær opmærksom på at det hører til arbejdsgiverforpligtelsen at sørge for at de ansatte får den nødvendige instruktion og oplæring i betydningen og anvendelsen af sikkerhedsskiltningen og signalgivningen.

Ildslukningsmateriel

Der skal skiltes med rød/hvid farve. Selve materiellet skal være i rød farve. Skiltningen skal være synlig på afstand. OBS der skal benyttes [DS/ISO7010] symboler og IKKE dem der er angivet i [BEK 518: bilag 3 punkt 3.5].

Oplag af farlige materialer

Til farlige materialer hører

- alle former for biologisk aktivt materiale,
- eksplosiver,
- brandfarlige væsker,
- gasser og
- ætsende, allergifremkaldende, giftige eller marint farlige kemikalier eller blandinger.

Ud over dette er der en række materialer som udvikler farlige gasser når de opvarmes (fx under en brand) eller når de reagerer med visse kemikalier.

Tjek altid de medfølgende leverandørbrugsanvisninger (sikkerhedsdatablade) hvis du er i tvivl.

Gasser er alle gasser, ikke fordi de i sig selv nødvendigvis er farlige; men fordi de opbevares under tryk.

Gasser under tryk må ikke opbevares sammen med brandfarlige væsker eller eksplosive materialer og der er begrænsning for hvor meget gas der må oplagres, hvordan og hvor gassen må oplagres. GOE er gasoplagsenheder på samme måde som der findes oplagsenheder (OE) for brandfarlige væsker. Til forskel fra de brandfarlige væsker hvor OE er afhængig af væskens fareklasse, er GOE altid = 10 L. De 10 L er "flaskevolumen" også selv om der er 300 Bar i flasken.

Flugtvejen

Der skal skiltes med grøn/hvid farve. Over døre som er en del af flugtveje skal der være skiltet (grøn/hvid) med flugtvej og skiltet skal være belyst. Flugtveje skal være retningsangivet med pile.

Intern færdsel

På nogle virksomheder er der intern kørende færdsel, for eksempel gaffeltrucks på højlager eller i produktionshaller.

Områder hvor der er både gående og kørende trafik er altid potentielle risikoområder og der er krav om at der skal mærkes og skiltes, for at gøre opmærksom på risikoen. Det kan gøres med belægning som klart signalerer at der er en adskillelse eller med hvid eller gul kørebanemaling og med skiltning.

Figur 5: Spæringsafmærkning. Striberne skal være lige brede og hælde 45 grader.

Områder på kontorer eller andre steder, hvor ansatte kan komme til skade ved at støde ind i materialer eller lignende under deres passage skal mærkes med "bolsjebånd" (gul/sort eller rød/hvid), hvis ikke det er muligt at fjerne risikoen. Det er en god ide at have dette afmærket på flugtvejsplanen; men det er ikke et krav.

Mærkning som denne ses ofte omkring automatiserede arbejdsområder, fx hvor robotter arbejder eller hvor der er ikke-betjent intern transport.

Adgangsveje kan være udfordringer. Stejle trapper kan afstedkomme fald eller at høje personer støder hovedet imod loftet.

Vejrliget kan gøre en udendørs kældertrappe meget farlig, når den bliver glat af regne, slud, sne eller is. Ligesom vejrlig kan skjule markeringer på jorden.

Nødhjælpsstationer m.v.

Der skal jf. [DS/ISO7010] skiltes med grøn/hvid farve. Nødhjælpsstationer (forbindingskasser, øjenskyllestationer, nødbusere, friskluftapparater og lignende) skal være synligt skiltet, så de kan ses og findes på afstand. Skilte der er sat op på væggen på en gang er IKKE synlige fra gangens ende. Monter eventuelt skiltet ved nedhængning fra loftet eller så det står vinkelret ud fra væggen. Husk at der kan være krav til dato og eventuelt CE-mærkning for enkelte enheder.

Hvad mere

Ovenstående dækker behovene for langt de fleste virksomheders flugtvejsplaner og tilhørende skiltninger.

- Er du i tvivl om hvad du skal lave eller om omfanget?
- Har du ikke tid til at etablere flugtvejsplan eller skiltning? eller
- Vil du gerne have en gennemgang af din virksomhed med henblik på at få lavet flugtvejsplan og skiltning?

Så kontakt mesterstJEK ApS, vi tager arbejdsmiljø alvorligt uden at gøre det til raketvidenskab.

Referencer

De fleste offentlige dokumenter, love, lovbekendtgørelser, bekendtgørelser, vejledninger osv. kan findes på www.retsinformation.dk. Der er relativt gode søgemuligheder. Vi anbefaler at du starter der, hvis du mangler et offentligt dokument. Retsinformation er mere ensartet end de forskellige styrelses egne hjemmesider. Arbejdstilsynets regelsæt kan være noget mere vanskelig at finde rundt i. Dels er det ikke alt der findes på retsinformation og dels findes der en lang række sammenskrivninger, der kan gøre det vanskelig at finde den konkrete regeltekst.

AML	Lovbekendtgørelse nr. 674 af 25. maj 2020 (Lov om arbejdsmiljø)
BEK 212	Bekendtgørelse nr. 212 af 27/03-2008 om driftsmæssige forskrifter for hoteller m.v., plejehjem, forsamlingslokaler, undervisningslokaler, daginstitutioner og butikker.
BEK 518	Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 518 af 17/06-1994 om sikkerhedsskiltning og anden form for signalgivning. AT-bekendtgørelse. Fundet 20210207 som sammenskrivning af Bek 518 med de senere tilføjelser Bek 512 af 17/05-2015 og Bek 624 af 04/05-2015 på Arbejdstilsynets hjemmeside: https://at.dk/regler/bekendtgørelser/sikkerhedsskiltning-signalgivning-518-sam/#Bilag
BR18	Bekendtgørelse 1615 af 13/12/2017 "Bygningsreglementet" med senere ændringer BEK 606 af 29/05/2018 – BR18 er i dag tilgængelig online på https://bygningsreglementet.dk/ hvor der kan søges efter emner.
BRS	LBK 314 af 03/04/2017 "Beredskabsloven" med senere ændringer LOV 144 af 28/02/2018.
DS/ISO7010	DS/ISO7010:2020 Grafiske symboler – Sikkerhedsfarver og sikkerhedsskilte – Registrerede sikkerhedsskilte. Der findes tillæg til standarden.

De lavthængende frugter

Denne artikel er en af mestersTJEKs "de lavthængende frugter".

De lavthængende frugter er en samling artikler, eksempler og værktøjer til dig som er ejerleder.

Artiklerne omhandler konkrete og praktiske anvisninger til hvordan du som ejerleder kan mindske belastningen på dig selv.

Vi har prøvet at stå i en tilsynssituation og ikke have tingene i orden. Det er ikke smart! Derfor, gør noget – måske ikke perfekt; men vis at du har gjort en indsats, at der er gjort nogle tanker og at der er kommet noget konkret ud af dem – fx en flugtvejsplan. Så er der et fundament at bygge på og noget konkret og fornuftigt at diskutere med tilsynsmyndigheden.

Udgangspunktet er størst effekt med mindst indsats.

De lavthængende frugter spænder over arbejdsmiljø, myndighedskrav, persondataforhold, organisering og strukturering i virksomheden og virksomhedens beredskabsplan.

Pluk de lavthængende frugter på www.mestersTJEK.dk under Resurser. I artiklerne kan findes henvisninger til formularer og andet indhold, som er tilgængeligt for mestersTJEK abonnenter.